

Tabel 1 Kooskõlastuste koondtabel

Jrk nr	Kooskõlastav ametkond	Kooskõlastuse kuupäev ja number	Märkused
1.	Kaitseministeerium	03.09.2019 nr 12-3/19/3145	Kooskõlastatud tingimuslikult, esitatud ettepanek (vt tabel 2 p 2)
2.	Keskonnaamet	03.07.2020 nr 6-5/20/9833-2	Kooskõlastatud tingimuslikult (vt tabel 2 p 17), varasemalt jäetud kooskõlastamata 04.10.2019 kirjaga nr 6-5/19/46-6 (vt tabel 2 p 16)
3.	Lennuamet	03.09.2019 nr 4.6-8/19/3492-2	
4.	Maa-amet	30.08.2019 nr 6-3/19/12253-2	Kooskõlastatud tingimuslikult (vt tabel 2 p 4)
5.	Maanteeamet	02.09.2019 nr 15-2/18/55244-5	Kooskõlastatud tingimuslikult (vt tabel 2 p 1).
6.	Muinsuskaitseamet	05.09.2019 nr 1.1-7/2577-6	Otsus: Kooskõlastada kui teede kaardile märgitakse riiklike kultuurimälestistena kaitse all olevad teed Valla seisukoht: joonist ei saa täiendada nii, et see jääks loetavaks. Kultuurimälestisena kaitse all olevad teed on välja toodud seletuskirjas. Puudub alus kooskõlastamata jätmiseks, sest pole viidatud vastuolule õigusaktiga või maakonnaplaneeringuga
7.	Põllumajandusamet	03.07.2020 nr 6-5/20/9833-2	Korduv kooskõlastus, esialgselt kooskõlastatud 12.08.2019
8.	Päästeamet	30.09.2019 nr 7.2-3.4/9542-3	
9.	Politsei- ja Piirivalveamet		Ei ole vastanud ega palunud pikendamist
10.	Veeteede Amet	27.08.2019 nr 6-3-1/1805	Juhitud tähelepanu puudustele sk-s (vt tabel 2 p 3)
11.	Terviseamet	30.08.2019 nr 9.3-4/19/4417-2	
12.	Saaremaa vald		Ei ole vastanud ega palunud pikendamist
13.	Lääneranna vald	08.08.2019 korraldus nr 470	

Tabel 2 Arvamuste koondtabel

Jrk nr	ametkond	Kuupäev, kirja nr	Arvamus	Valla seisukoht
1.	Maanteeamet	02.09.2019 nr 15-2/18/55244-5	Eristada üldplaneeringu kaartidel teineteisest riigitee lõigud, mille ulatuses rakendatakse EhS § 72 lõiget 3 ning mille ulatuses jääb kehtima EhS § 72 lõike 2 kohane teekaitsevöönd.	Näidata teekaitsevööndi vähendamise põhimõtteid; Liiva küla maakasutusplaani näidata teekaitsevööndi vähendamist 10 meetrini, kaardilegendi lisada selgitus teekaitsevööndi ulatuse kohta
			Palume kajastada üldplaneeringu kaartidel kõiki olulisi kinnisomandi kasutamise kitsendusi või lisada kaardile märkus selle kohta, milliseid kitsendusi on kaartidel kajastatud ja milliseid mitte (sh põhjendada valiku tegemise põhimõtteid seletuskirjas).	Täiendavate ÜP-st mittetulenevate kitsenduste lisamine joonisele muudaks kaardipildi halvasti loetavaks. Täiendada seletuskirja märkusega, et ÜP joonist tuleb alati vaadelda koos asja- ja ajakohaste seadusest tulenevate kitsendustega, mis kuvatakse Maa-ameti kaardil.
			Peale planeeringu kehtestamist palume esitada Maanteeametile riigitee kaitsevööndite ulatuse kiht digitaalsel (.dwg vms) kujul, mille edastame Maa-ametile kitsenduste kaardi jaoks.	Nõustuda
2.	Kaitseministeerium	03.09.2019 nr 12-3/19/3145	Üldplaneeringu joonisel 1 „Maakasutusplaan“ ja joonisel 3 „Liiva küla“ on viga riigikaitse ehitise piiranguvööndi leppemärgi seletuses. Joonistel on leppemärgi seletusena märgitud „radari piiranguvöönd“. Tegemist on Kaitseväe Muhu linnaku piiranguvööndiga, mistõttu palume vastavalt ehitusseadustiku § 120 lõikele 2 märkida	Nõustuda

			leppemärgi seletuseks „riigikaitse ehitise piiranguvöönd“. Palume viga parandada enne üldplaneeringu vastuvõtmist.	
			Palume võimalusel täiendada üldplaneeringu seletuskirja punktis 5.5.2. „Puhkekohtade ja telkimisalade ettevalmistamine ja kasutamine“ esitatud tingimuste loendit punktiga 3, milles märkida, et Koguva karjääris ajutiselt kasutatava laskeväljaõppeala ohualas puhkekohtade ja telkimisalade täpsete asukohtade ja ehitamise tähtaegade otsustamisel teha koostööd Kaitseliiduga. Nimetatud tingimus on oluline ohutuse efektiivsemaks tagamiseks.	Nõustuda
3.	Veeteede amet	27.08.2019 nr 6-3-1/1805	Tabelis 5.7.1. ei vasta esitatud veesõiduki suurim süvis Koguva ja Kesse-Jaani sadamas viimase hüdrograafilise mõõdistuse andmetele.	Parandada, jätta süvis välja
4.	Maa-amet	30.08.2019 nr 6-3/19/12253-2	Täpsustada KSH aruande eelnõud Koguva maardla osas.	Nõustuda
5.	Maaelu ministeerium	27.08.2019 nr 4.1-5/2081-1	Kuivõrd piirkonna strateegias on ette nähtud arendustegevusi ka Muhu valla sadamates, teeme ettepaneku kaasata valla üldplaneeringu koostamisse kogukondliku esindajana ka MTÜ Saarte Kalandus.	Nõustuda (Planeering saadeti arvamuse avaldamiseks MTÜ-le Saarte Kalandus, kes arvamust ei avaldanud)
6.	OÜ Metsagrupp	05.08.2019	soovime oma kinnistutel jätkata tavapärase metsamajandamisega ja põllumajandusega seaduse alusel	ÜP lahendus ei sea OÜ Metsagrupp omandis olevatele kinnistutele võrreldes praeguse olukorraga täiendavaid kitsendusi, mis välistaks või raskendaks nende kasutamist praegusel otstarbel (metsa- ja põllumajandusmaana).
			Kahel meile kuuluval kinnistul Kännu (katastritunnus 47801:008:0423) ja Keskvälja (katastritunnus	Mitte nõustuda. Üksikute katastriüksuste

			47801:008:0360) puudub juurdepääs avalikult teelt. Soovime, et üldplaneeringu käigus lahendatakse see probleem ja me saaksime omale fikseeritud juurdepääsud.	juurdepääsuküsimuste lahendamine ei ole üldplaneeringu ülesanne ega jää ka selle täpsusastmesse.
7.	Eesti Päkeselektri Assotsiatsioon MTÜ	15.08.2019	Teeme ettepaneku viia Muhu valla üldplaneeringusse sisse erisuse alla 200 kW elektrilise võimsusega päikeselektrijaamade kohta ning mitte seada neile detailplaneeringu koostamise koormavat kohustust.	Selgitus, et praegu ei ole lausalist kohustust, ainult väärtuslikel maastikel, tootmismaa puhul kaalumiskohustus
8.	Piret Paat	30.08.2019	Vastavalt Maa-ameti piirangute kaardile seisuga 31.07.2019. ei jää Pireti maaüksusele soovitud ehitusala ranna või kalda piiranguvööndisse. Üldplaneeringus jääb, palun vallapoolset selgitust	Maa-ameti kaardikiht on informatiivne. Lähtuda tuleb looduskaitseesadusest, mis sätestab muuhulgas ka ehiitskeelu- ja piiranguvööndi puhul kaldaastangute arvestamise vajaduse.
9.	RMK	26.08.2019 nr 3-1.1/575	Eelnõus on registreeritud väärtuslikku põllumaad 0,0125 ha katastriüksusel Kuressaare metskond 1150 (47801:001:0513) ja 0,2559 ha katastriüksusel Kuressaare metskond 1143 (47801:001:0323). Palume antud alad välja arvata väärtusliku põllumaa hulgast, kuna need on plaanis metsastada.	Kuressaare metskond 1150 osas täpsustatud. Kuressaare metskond 1143 katastriüksusel on väheses ulatuses põllumaad. Selle metsastamine ei lähe kokku maakonnaplaneeringu põhimõtetega, ala jätta väärtusliku põllumaa hulka.
			RMK-l ei ole vastuväiteid üldplaneeringu eelnõus toodud teede avalikku kasutusse määramisele, kuid soovime neile teedele, millel avaliku kasutuse lepingut veel ei ole, see vormistada. Samas juhime tähelepanu, et sugugi mitte kõik teed ja teelõigud, mida soovitakse	Lepingud sõlmitakse peale üp kehtestamist, vajadusel kantakse teed ka teeregistrisse.

			<p>üldplaneeringuga avalikku kasutusse määrata, ei ole kantud riiklikku teeregistrisse.</p> <p>RMK-I on märkus ka üldplaneeringu arengukava puhke- ja virgestusalade alapunkti kohta. Planeeringus toodud Piiri puhkeala (katastritunnus 47801:007:0933) asub Keskkonnaministeeriumi valitsetaval maal, kus eesmärgiks on ka metsa majandamine, samuti kattuvad planeeritavad virgestusalad Mõisakülas (katastritunnus 47801:001:0429) ja Igakülas (katastritunnus 47801:001:0571) RMK hallatava maaga, millel on kehtivad rendilepingud looduskaitsete eesmärkide täitmiseks. Teeme ettepaneku parandada sõnastust nii, et riigi omanduses oleval maal on ala arendamine virgestuse eesmärgil vaja eelnevalt kokku leppida maad haldava volitatud asutusega.</p>	<p>Nõustuda ettepanekuga sõnastuse paranduse osas.</p> <p>Igakülasse kavandatav puhke- ja virgestusmaa ei asu keskkonnaministeeriumi valitsetaval maal, vaid on munitsipaalomandis.</p>
10.	Rein Vaske		<p>Sooviksin kinnitust, et Kasesääre kinnistul "roheline võrgustiku" piirangud ei piira planeeritud arendamist 50 m ehituskeeluvööndini ning rannaala korrastamist.</p> <p>„Ilusa vaatega” alaga seoses. Looduse ja kliima säilimise eesmärgil keeldun Kasesääre ja Kassikäppa kinnistutel puude ja taimestiku suuremahulisest eemaldamisest. Panustan puude säilitamisele ja noorte puude juurdekasvule.</p> <p>Kehtivas üldplaneeringus on terve rannaäärne piirkond Üügu pangast kuni Kasesääre kinnistu keskele nimetatud „ilusa vaatega” alaks. Huvitav, et uues eenõus on Üügu pangast kuni Korju kinnistuni „ilusa vaatega” ala</p>	<p>Dp lahendus näeb ette roheline võrgustiku alale golfiväljaku, teede, riievahetuskabiini ning lõkkeplatside tegemist. Rohevõrgustiku piirangud ei saa olla põhimõtteliseks takistuseks selle elluviimisel.</p> <p>Vald ei saa kinnistu omanikult nõuda puude langetamist vaata avamiseks, küll aga aitab ilusa vaatega ala määratlemine vältida hoonestuse rajamist ja seeläbi vaadete kinnipanemist.</p> <p>Ilusa vaatega ala ei välista kuidagi roheline võrgustiku toimimist vaid pigemini toetab seda, vältides ala täisehitamist.</p>

			eemaldatud (lisa 3). Teen ettepaneku terve „ilusa vaatega” ala eemaldada , et „roheline võrgustiku” põhimõtte toimiks ja vaba liikumine säiliks.	Kindlasti ei tähenda see vaba liikumise piiramist. Ilusa vatega ala säilitamine ja alvarite taastamine ei ole üksteisega seotud. Uues planeringus on ilusa vaatega alde ulatust korrigeeritud lähtudes reaalsest situatsioonist ning vaadetest.
11.	Muinsuskaitseamet	05.09.2019 nr 1.1-7/2577-6	Aladel, kus leidub kompaktselt säilinud põllupeenraid, kiviaia jäänuuseid ja kivihunnikuid, tuleb erinevate tööde käigus (sh metsatöodel) jälgida, et nimetatud struktuure ei lõhutaks, samuti tuleb ehitus- ja maaparandustöid kavandades põllujäänuseid eelnevalt arheoloogiliselt uurida.	Praegused ÜP tingimused täidavad eesmärgi kaitsta ka muinsusväärtusi, täiendava ulatusliku kitsenduse seadmist arh. uuringu nõude näol ei peeta vajalikuks.
12.	Krista Parsons		Elamuni tuleb eratee. Kas vald sellisel juhul lükkab tee lumest puhtaks talvisel ajal kuni elamuni ?	Teehooldte tegemine on teomaniku ülesanne, kui ei ole kokku lepitud teisiti, erateedel vallal iseenesest lumelükkamise kohustust ei ole. Küll aga on Muhu vald viimastel aastatel lähtunud põhimõttest, et lund lükatakse sõltumata teomandist kõigilt teedelt, mis viivad kasutuses olevate elumajadeni.
			Üldplaneeringus on ära märgitud mitmed supluskohad. Mõnede juures pole selge kuidas sinna üldse ligi pääseb - tee olemasolu sinnani (näit Paenase/Lõetsa)? Enamus supluskohtade juures pole märgitud kuidas parkimine on ära lahendatud. Ideeliselt oleks tore ju ratastega või jala	Supluskohtadena on üldplaneeringusse kantud üldjuhul ujumiskohad, mida ajalooliselt on piirkondlikult kasutatud.

			<p>rannas käia, aga puuduvad rattateed. Olemasolevad kohalikud külateed aga on suvisel ajal nii tolmused, et sealt (eriti) lastega läbi sõita - võtab igasuguse tahtmise suplema jõuda. Kardan, et paratamatult tuleb arvestada, et supluskohtades hakatakse käima autodega. Teed mis viivad supluskohtadesse on ilmselt ka parasjagu kitsad, ehk oleks otstarbekas planeerida niiõelda 'taskud' et võimaldada autodel ohutut möödasõitu.</p> <p>'Taskud' oleks üldse mõistlik igale kitsamale külateele planeerida. Ka talvisel ajal aitaks 'taskute' lumevabana hoidmine külateel autodel üksteisest mööda sõita.</p>	<p>Iga konkreetse supelranna puhul tuleb maaomanikega eraldi kokku leppida maakasutuse kokkulepped (sh juurepääs, parkimine, hooldus jne). Nimetatud kokkulepete sõlmimine üldplaneeringu koostamise faasis ei ole mõttekas, kuna tegemist on konkreetsete kokkulepetega maaomanikega, mitte kogukondliku kokkuleppega. Nõustume, et mitmete kitsamate külateede puhul oleks möödasõitu võimaldavate "taskute" rajamine tõenäoliselt asjakohane, kuid antud küsimuse lahendamine ei ole üldplaneeringu täpsusastmes, vaid tuleb lahendada konkreetseid teid, liiklustihedust, maaomandit jms arvesse võttes teehoiuakava koostamisel.</p>
			<p>Kas Lõetsa maardla on niiõelda aktiivne? Kas seal toimub kaevandamist või on antud luba mingite aastate jooksul kaevandada?</p>	<p>Lõetsa maardla ei ole hetkel aktiivne, seal ei toimu kaevandamist ega ole antud kaevandamislubasid, samuti pole tehtud uuringuid maardla kasutuselevõtuks.</p>

13.	Elering	28.08.2019	Üldplaneeringus on kirjas, et Elering kavatseb rajada 110 kV õhuliinide L172A Tusti-Orissaare ja L173 Võiküla-Orissaare kaheaheelalise lõigule paralleelselt täiendava liini. Tegelikuses tõstetakse õhuliin L173 Võiküla-Orissaare paralleelselt alates mastist nr 17 kuni mastini Y54 eraldi mastidele liinist L172A Tusti-Orissaare. Alates mastist Y54 algab Väikese väina merekaabelliini maakaabli osa.	Täpsustada seletuskirja
			märgime ära, et väinatamme õhuliini merekaablistse viimine on üks võimalik arengualternatiiv praegusele olukorrale. Praegu investeeringute eelarves ega kavas ei ole planeeritud teist kaablit, aga pikemas perspektiivis Elering sellist lahendust ei välista.	Võtta teadmiseks
14.	Kaur Kaasik-Aaslav	25.08.2019	Palume siiski Muhu vallas Kadri ja Kaarli MÜ puhul arvestada meie ennem esiateud soovi ehituspiirangu vähendamiseks vähemalt 10-20 meetri ulatuses. See tagab rannaniidu hea säilitamise.	Mitte nõustuda, viidates KKA kirjale 25.09.2019 nr 713/19/13731-2
15.	Rahandusministeerium	24.09.2019	Lk 12 p. 11. Palume kaaluda metsade majandamise ja uuendamise tingimuste juures tingimuste seadmist sõltumatult metsa omandist.	Vald ei pea proportsionaalseks seada sedavõrd laialdasi kitsendusi metsamaa majandamisele, kui selleks puudub kokkulepe maaomanikuga
			Lk 15 3. lõik. Lause „Detailplaneeringu koostamine keskuse maa-alal on nõutav planeerimisseaduses toodud juhtudel“ ei ole üheselt mõistetav.	Täiendada seletuskirja
			Lk 16 teine lõik: Kohalikul omavalitsusel tuleb igal juhul kaaluda äri- ja tootmisüksuste kavandamisel detailplaneeringu koostamise vajadust, kui äri- ja tootmisüksust planeeritakse alale, kus üldplaneeringuga määratud maa-ala kasutamise juhtotstarve sellist tegevust ette pole näinud ning /.../. Soovitame lisada	Mitte lisada, sest pole asjakohane

		keskkonnamõju strateegilise hindamise kaalumise vajaduse.	
		Lk 19 p 5.2.1. tingimuses 1 täpsustada ja sisustada, mida on antud kohas mõeldud 'naturaalsete' ehitusmaterjalide all.	Sõnastust parandada
		Lk 19 tabelis Elamuehituse tingimused Liiva külas keskuse maa-alal. Lubatud on hoonete suurim ehitusalune pind 700 m ² ja kõrgus 15 m. Soovitame kaaluda korterelamu hoone suuruse sobilikkust ja lisada parkimiskohtade minimaalne arv. Soovitame kõrguspiirangule lisaks märkida korruste arvu. Kortere lamute kavandamisel kaaluda detailplaneeringu koostamise kohustust.	Liiva külas kehtivad piirangud hoonete ehitusalusele pinna suurusele 700 m ² ja kõrgusele 15 m ainult korterelamute, mitte kõigi hoonete kohta, need on samas suurusjärgus olemasolevate kortermajade gabariitidega. Lisaks tuleb kortermaja kavandamisel arvestada ka kogu valla territooriumi lõikes kehtivaid tingimusi, sh seda, et uus hoonestus peab sobima visuaalselt ja ruumiliselt olemasolevasse miljöösse. Kortere lamute kavandamiseks on juba dp kohustus. Muuta kortermajade lubatud suurimat kõrgust ning seada piirang kortermaja korruste arvule, sätestada minimaalne parkimiskohtade arv korteri kohta.
		Märgime, et lk 19 ja lk 25 paiknevate tabelite sarnasus võib esmapilgul raskendada neis sisalduvate tingimuste	Võtta arvesse

		mõistmist. Soovitame kaaluda tabelite pealkirjades paremat eristamist või tabelite ühendamist.	
		Lk 21 p. 12. Tehnovõrkude (elekter, side) rajamine toimub arendaja ja võrguvaldaja vahelisel kokkuleppel. Kas ja milline roll on kohalikul omavalitsusel?	Seletuskirja muuta
		Lk 23 Liiva küla keskuse osas soovitame kaaluda täiendavat juhtotstarvete liigendamist ning täpsema keskosa määramist, kus tuleb erilist tähelepanu pöörata avaliku välisruumi kvaliteedile. Kaaluda ala piiritlemist, mille ruumiline areng kavandatakse avaliku arhitektuurivõistluse alusel (tulenevalt PlanS § 75 lõike 1 punktist 25).	Mitte täpsustada juhtotstarbeid Seada kohustus kaaluda arhitektuurivõistluse korraldamist Liiva keskusesse rajatavate ärihoonete, tootmishoonete ja avalike hoonete puhul
		Lk 26 Supelrand/supluskoht (edaspidi supluskoht), ujumiskoht. Jääb mulje, et need on samatähenduslikud. Ujumiskoha asemel soovitada kasutada supluskoht.	Nõustuda
		Lk 31 p 2. Planeerimis- ja ehitustegevus ei tohi oluliselt negatiivselt mõjutada ümbritsevat elu- ja looduskeskkonda. Kaaluda sõnastuse muutmist. Ümbritsevat elu- ja looduskeskkonda võib pigem mõjutada kavandatav äri- või tootmistegevus, millele eelnev planeerimis- ja ehitustegevus mõjutab keskkonda vaid ehitamisperioodil.	Muuta sõnastust
		Lk 31 p. 9 viide 22 on vana kemikaaliseaduse alusel antud määrusele, mis on täna kehtetu. Kehtiv määrus vt https://www.riigiteataja.ee/akt/112122018044#para22lg7 Kaugus elamualadest peab lähtuma arvutustest ning olema vajadusel üle 300 m.	Muuta sõnastust
		Lk 31 p 12. Kasutada valla heakorra eeskirja asemel korrektset nimetust. Juhime tähelepanu, et Muhu Vallavolikogu määrusega kinnitatud Muhu valla heakorra- ja kaevetööde eeskiri ning Muhu valla	Muuta sõnastust

		<p>jäätmehoolduseeskiri kehtivad üldplaneeringust sõltumatult. Juhul, kui on soov nende kehtivust meelde tuletada, siis teen ettepaneku muuta sõnastust: Tagada jäätmehooldus ja heakord vastavalt valla õigusaktidele.</p>	
		<p>Lk 34 p. 2 kaaluda kooskõlla viimist kalmistuseaduse § 4 lg 4. Juhime tähelepanu, et hoonestuse kavandamise keeld laieneb antud sõnastuses ka kalmistut teenindavatele hoonetele.</p>	<p>Puudub vastuolu kalmistuseadusega, ÜP seab täiendava kitsenduse. Sätestada erand kalmistut teenindavatele hoonetele.</p>
		<p>Lk 38 p. 6 kaaluda sõnastuse muutmist. Maakondliku ja piirkondliku tähtsusega väärtuslikud maastikud ei ole takistuseks väärtuslike maastikutega arvestada kaevandamislubade taotlemisel ja andmisel õigusaktides sätestatud korras ja tingimustel. Kommentaar: vt MaaPS § 1 lg 4 ja KeÜS 5. peatükk Loamenetlus https://www.riigiteataja.ee/akt/126062018012?leiaKehtiv MaaPs arvestamine (vt lk 65 p 6 ja lk 66 p 8) tähendab seega ka KeÜS seaduse järgimist.</p>	<p>Väljapakutud sõnastus on arusaamatu, mitte arvestada</p>
		<p>Lk 40 Soovitame läbi mõelda, kas kohalikul omavalitsusel on konkreetseid ettepanekuid riiklikult kaitstavate kultuurimälestiste, 20. sajandi arhitektuuriobjektide jmt osas. Need objektid on otseselt seotud Muhu saare miljööväärtustega, mistõttu tuleks teemat käsitleda seostatult ja terviklikult.</p>	<p>Teemat on kaalutud, ettepanekuid ei esitata</p>
		<p>LK 46 Käesolevas üldplaneeringus määratud väärtuslikud põllumajandusmaad ei ole väärtuslikud põllumajandusmaad seaduse mõistes. Täpsustada, millise seaduse mõistes? Planeerimisseaduse § 75 lg 1 p 14 mõistes need seda ilmselt on.</p>	<p>Sõnastada ümber</p>
		<p>Lk 47 esimene lõik (p. 8) Kaaluda sõnastuse muutmist. Väärtuslike põllumajandusmaadega ei ole takistuseks arvestada kaevandamislubade taotlemisel ja andmisel</p>	<p>Sõnastust osaliselt muuta</p>

		<p>õigusaktides sätestatud korras ja tingimustel. Juhime tähelepanu ka üldisemale küsimusele - kui sisukas on õigusaktide järgimise kohustuse kehtestamine üldplaneeringuga? Vt ka nt lk 65: Maardlate kasutusele võtmine maavara väljamise eesmärgil toimub õigusaktides sätestatud korras, samuti õigusaktist kopeeritud tingimused, millega arvestada.</p>	
		<p>Lk 49 p. 11 Kaaluda sõnastuse muutmist. Rohelise võrgustiku koridoride ja tugialadega ei ole takistuseks arvestada kaevandamislubade taotlemisel ja andmisel õigusaktides sätestatud korras ja tingimustel.</p>	Muuta sõnastust
		<p>Lk 51 palume üle vaadata teede ja liikluskorralduse peatüki 1. lõik: Üldplaneeringuga seatakse kohustus detailplaneeringujärgsete teede, tänavate, tehnovõrkude ja -rajatiste väljaehitamiseks detailplaneeringu realiseerimisest huvitatud isikule, kui vallaga ei lepita kokku teisiti. /.../, mis on ilmses vastuolus PlanS § 131. Ümber tuleb sõnastada ka järgnevad laused. Selgitame, et KOV seadusjärgset kohustust ei saa huvitatud isikule üle anda üldplaneeringuga vaid ainuüksi lepinguga, millega huvitatud isik selle kohustuse võtab.</p>	Eemaldada
		<p>Lk 53 p. 3 Riigiteega paralleelselt kulgevate tehnovõrkude kavandamisel tuleb on soovitatav vältida nende kavandamist riigitee alusele maale. Juhime tähelepanu, et tee kuuluvusele vaatamata tuleb see esmalt läbi rääkida, välistada ei ole mõistlik, kuna võib tingida mitteotstarbekaid lahendusi.</p>	Muuta sõnastust
		<p>Lk 54 Perspektiivsed kattega teed. Täpsustada, millise kattega (nt kruusa- või mustkatttega jne)?</p>	Muuta sõnastust
		<p>Lk. 59. Väikese väina tammi õhuliini kaablistse viimine merekaablistse juba toimub, vt https://elering.ee/merekaabel-suurendab-saarte-</p>	Viidatud kaabel ei asenda olemasolevat õhuliini, vaid on rajatud selle täiendamiseks.

			varustuskindlust-ja-vahendab-ohuliinide-moju-linnustikule, seega pole tegevust kavandatavana esitav käsitus ega ka skeem 6.9.1.1. enam asja- ja ajakohane ning maakonnaplaneeringuga kavandatu on ellu viidud.	Täpsustada sõnastust.
			Lk 67 punktis 7 viimasel lõigus ning punktis 7.1 teises ja kolmandas lõigus on vastuolud korduva üleujutusega ala piiri määramisega. Punktis 7: Rannikul, kus korduva üleujutusega ala piiri ei ole määratud, on selleks põhikaardi järgne tavaline veepiir, punktis 7.1 teine lõik: Kui korduva üleujutusega ala piiri ei ole määratud, loetakse korduvalt üleujutatud ala piiriks ühe meetri kõrgune samakõrgusjoon, ning samuti punkt 7.1 kolmas lõik: Ranniku piirkondades, kus korduva üleujutusega ala piiri ei ole määratud, on selleks põhikaardi järgne tavaline veepiir. Palume teemakäsitus korrastada.	Parandada sõnastust
			Palume kanda üldplaneeringusse maakonnaplaneeringu joonisel kajastatud sertifitseerimata kopteriväljak (vt Saare maakonnaplaneering 2030+ lk 47 https://maakonnaplaneering.ee/saare-maakonnaplaneering)	Kanda sertifitseerimata kopteriväljakud teede ja tehnovõrkude joonisele
			Tehnovõrkude joonisel ei kajastu maakonnaplaneeringus olev riigikaitse ehitised ja selle turvatsoon (radari piiranguvöönd).	Joonist täiendada
16.	Keskkonnaamet	04.10.2019	1. Muhu ÜP seletuskirjas ptk 5.5 lk 26 on nimetatud, et puhkealal on lubatud väikeses mahus maa-alast vastava otstarbega hoonete rajamine. Keskkonnaametile jääb arusaamtuks, mida peetakse silmas väikese mahu all. Keskkonnaamet palub täpsustada väikese mahu ulatust.	Muuta sõnastust
			2. Seletuskirja ptk 5.5 lk 26: Supelrand/supluskoht (edaspidi supluskoht) – üldplaneeringuga määratud ala veekogu ääres, mille põhiülesanne on inimestele puhkuse võimaldamine. Üldplaneeringus märgitud ujumiskohad	Muuta sõnastust, määrata supelranna alad maismaal. Kõik ÜP-s joonistel toodud ujumiskohad on

		<p>on looduskaitseeaduse kohased (perspektiivsed) supelrannad. Keskkonnaameti hinnangul ei võrdsustu supluskoht supelranna mõistega looduskaitseeaduse (edaspidi ka LKS) § 42 tähenduses. Lisaks ei ole esitatud Muhu ÜP jooniste 1 ja 2 kohaselt kavandatud supelrandu vaid jooniste legendide kohaselt ujumiskohti ja joonisele märgitult supluskohti. Muhu ÜP joonistel 1 ja 2 on näidatud planeeritavad ujumiskohad, mis ei võrdsustu samuti LKS järgse supelrannaga. Arvestades, et LKS § 42 ja § 38 lg 4 p 3 käsitleb mõistet supelrand, siis palub Keskkonnaamet ka ÜP materjalides ulatuses, kus on mõeldud LKS järgseid supelrandu, läbivalt kasutada mõistet supelrand ning teha selget vahet, mis on ÜP järgne supelrand LKS tähenduses ja mis mitte. Arvesada tuleb ka KSH aruande lk-1 169 viidatud Vabariigi Valitsuse 03.04.2008 määrusele nr 74 „Nõuded suplusveele ja supelrannale”, millele supelrannad peavad vastama. Seega iga suplemis/ujumiskoht ei ole supelrand LKS § 42 ja § 38 lg 4 p 3 tähenduses.</p>	<p>ajalooliselt kasutuses olevad ujumiskohad ning perspektiivsed supelrannad LKS mõistes.</p>
		<p>3. Keskkonnaameti hinnangul ei tule seletuskirja ptk-st 5.5 nimetatud planeeritavate puhkealade ja –kohtade osas selgelt välja, mis on juba olemas ja mida juurde planeeritakse ning milline on planeeritavate puhkealade ja –kohtade ulatus. Näiteks on välja toodud ühe planeeritava puhkeala ja –kohana Lõetsa küla lautrikoht. Samas Muhu ÜP joonisel 1 „Maakasutusplaan” on märgitud planeeritav Lõetsa supluskoht (legendi järgi planeeritav ujumiskoht) ja roheline alana planeeritav puhke- ja virgestusrajatiste maa-ala ning nimetatud maa-ala juures olemasoleva avaliku lautrikohana Sääre lauter. Jääb arusaamatuks, kuhu on planeeritud puhkeala ja –kohana Lõetsa küla lautrikoht ning millised tegevused on</p>	<p>ÜP tähenduses pole oluline, kas tegemist on olemasoleva või kavandatava puhkekohaga, kuna tegemist on ajas muutuva infoga, vaid oluline on ÜP-järgne maakasutus. Seletuskirjast eemaldatakse loetelud ning puhkekohad näidatakse ainult joonistel.</p>

			<p>planeeritavad ja millised on olemasolevad objektid. Seletuskirja ja joonise 1 „Maakasutusplaan” vahel on ebakõla (vastuolu PlanS § 3 lg-ga 2).</p>	
			<p>4. Muhu ÜP joonise 1 „Maakasutusplaan” kohaselt on puhke- ja virgestusrajatiste maa-alad kavandatud Rannaniidi pankade maastikukaitseala Rannaniidi pankade piiranguvööndisse Läänemere ranna ehituskeeluvööndisse (praktiliselt tervenisti kaetud kaitstavate elupaigatüüpidega, alal registreeritud mitmed III kaitsekategooria liigid ja üks II kaitsekategooria liik), Rannaniidi hoiualale (tervenisti kaetud kaitstavate elupaigatüüpidega) Läänemere ranna ehituskeeluvööndisse, osaliselt Karjalasma metskond (47801:007:0933) katastriüksusel projekteeritavale Piiri kanakulli püsielupaiga piirangu- ja sihtkaitsevööndisse (sinna on ka puhkekoht kavandatud), Ranna-Põitse hoiualale Läänemere ranna ehituskeeluvööndisse (praktiliselt tervenisti kaetud kaitstavate elupaigatüüpidega, sinna kavandatud ka telkimisala), Kesselaiu maastikukaitseala Kesselaiu piiranguvööndisse (suures osas kaitstavate elupaigatüüpidega kaetud, sinna on ka puhkekoht kavandatud) Läänemere ranna ehituskeeluvööndisse, viis maa-ala Väikese väina hoiualale (üks praktiliselt terves ulatuses kaitstavad elupaigatüübid, osaliselt II kaitsekategooria taimeliigi kasvukoht; teine osaliselt kaitstavatele elupaigatüüpidele vanasse talukohta, on ka puhkekoht kavandatud; kolmas tervenisti kaitstavate elupaigatüüpidega kaetud ja ranna ehituskeeluvööndisse planeeritud; neljas kaitstavate elupaigatüüpidega kaetud ja alal mitmed III kaitsekategooria liikide leiukohad, osaliselt ranna ehituskeeluvööndis; viies tervenisti kavandatud ranna</p>	<p>Lisada seletuskirja, et kaitstavate loodusobjektidega kattuvatel puhke- ja virgestusaladel tuleb lähtuda kaitse-eeskirjadest ja teha vajadusel koostööd kaitseala valitsejaga</p>

		<p>ehituskeeluvööndisse kaitstavate elupaigatüüpide levikualale, alal registreeritud üks III kaitsekategooria linnuliik) kas tervenisti või osaliselt Läänemere ranna ehituskeeluvööndis, kaks Väinamere hoiualale (esimene osaliselt kaitstavate elupaigatüüpide levikualale ja tervenisti ranna ehituskeeluvööndisse, väikses osas alal II kaitsekategooria seene kasvukoht; teine tervenisti ranna ehituskeeluvööndisse ja kaitstavate elupaigatüüpide levikualale) Läänemere ranna ehituskeeluvööndisse, enamuses Üügu maastikukaitseala Üügu piiranguvööndisse (praktiliselt tervenisti kaitstavate elupaigatüüpide levikualale, sinna kavandatud ka puhkekoht lähedusse kaitstavale elupaigatüübile) ja osaliselt Väinamere hoiualale Läänemere ranna ehituskeeluvööndisse (kaitstava elupaigatüübi alal, sinna on ka puhkekohti kavandatud). Seletuskirjas ei ole välja toodud, et osaliselt või tervenisti on eespool nimetatud tegevused (planeeritud puhke- ja virgestusrajatiste maa-ala, lisaks on Muhu ÜP-ga ehitisi kavandatud ka puhke- ja telkimiskohtadesse) kavandatud nimetatud kaitstavatel loodusobjektidel ja Läänemere ranna ehituskeeluvööndis. Seletuskirjas kirjeldatud puhke- ja virgestusrajatistele ning puhke- ja telkimiskohtadesse kavandatud ehitistele ei kehti ükski LKS § 38 lg-tes 4 ja 5 toodud erand, mil ehituskeeld ei rakendu või ei rakendu kehtestatud detailplaneeringu või üldplaneeringu alusel. Seega on kavandatud tegevuste elluviimiseks vajalik kehtestatud üldplaneeringu või detailplaneeringu alusel küsida Keskkonnaameti nõusolekut ehituskeeluvööndi vähendamiseks (LKS § 40 lg 4 p 1 ja 2). Üldplaneeringuga küsitakse vaid neljal</p>	
--	--	---	--

		<p>puhke- ja virgestusalal ehituskeeluvööndi vähendamise nõusolekut.</p> <p>Veel on mitmed puhke- ja virgestusrajatiste maa-alad, telkimis- ja puhkealad kavandatud osaliselt või tervenisti kaitstavatele loodusobjektidele, kus on tervenisti või osaliselt registreeritud kaitstava loodusobjekti kaitse-eesmärgiks seatud loodusväärtused. Kaitstava loodusobjekti kaitse-eesmärgiks seatud loodusväärtuste alale ehitamine läheb vastuollu kaitstava loodusobjekti kaitsekorruga. Hoiualadel on kaitsekorra aluseks eelkõige LKS § 14, 32 ja 33 ning kaitsealal vastava ala kaitse-eeskiri ja LKS. Lõpliku seisukoha kavandatud tegevuste võimalikkuse osas saab Keskkonnaamet võtta ehitusprojekti või detailplaneeringu menetluse käigus, mil on kavandatud tegevused täpselt paika pandud.</p>	
		<p>5. Muhu ÜP joonise 1 „Maakasutusplaan” kohaselt Kaseääre (47801:003:0528) katastriüksusele Raugi külla kavandatavat äri- ja tootmise maa-ala ei ole seletuskirjas käsitletud. Lisaks on seletuskirjas märgitud 7 äri- ja tootmise maa-ala, kuid maakasutusplaanile on neid kantud rohkem. Muhu ÜP seletuskirja ja joonise 1 „Maakasutusplaan” vahel on ebakõla (vastuolu PlanS § 3 lg-ga 2).</p>	<p>Eemaldada seletuskirjast vastavad loetelud</p>
		<p>6. Keskkonnaameti hinnangul ei tule seletuskirja lk 9, 32, 33 ja 80 alusel välja, millised on olemasolevad sadamad ja millised planeeritavad. Sadamaregistri põhimääruse § 5 kohaselt peavad sadamad olema registreeritud Sadamaregistris (va ainult isiklikuks otstarbeks rajatud sadamad). Seletuskirjas märgitud Tamse, Kesse Abaja, Lalli, Seanina ja Pädaste sadamat Sadamaregistris ei leia. Palume täpsustada, kas need on planeeritavad sadamad, olemasolevad sadamad, mida</p>	<p>ÜP tähenduses pole oluline, kas tegemist on olemasoleva või kavandatava sadamaga, kuna tegemist on ajas muutuva infoga, vaid oluline on ÜP-järgne maakasutus.</p>

		<p>arendatakse sadamaks sadamaseaduse mõistes või on tegemist isiklikuks otstarbeks rajatud sadamatega.</p>	
		<p>7. Muhu ÜP joonisele 1 „Maakasutusplaan” on märgitud Sõo sadam, kuid seletuskirjas ei ole seda nimetatud (vastuolu PlanS § 3 lg-ga 2). Keskkonnaametile jääb arusaamatuks Sõo sadama olemus.</p>	Joonist parandada
		<p>8. Seletuskirja ptk 5.7 tabelis 5.7.1 on nimetatud Muhu valla sadamana Tamse sadam. Muhu ÜP joonisel 1 „Maakasutusplaan” sellise nimega sadamat märgitud ei ole, on Tamse lauter.</p>	Joonist parandada
		<p>9. Seletuskirja ptk 5.7 tabelis 5.7.1 on nimetatud Kesse Abaja sadamat, Muhu ÜP joonisele 1 „Maakasutusplaan” on märgitud Abaja sadam Kesselaiul, KSH aruandes lk 81 ja 90 on mainitud Abaja sadamat. Keskkonnaamet palub Muhu ÜP materjalides, sh KSH aruandes kasutada läbivalt sama nimetust.</p>	Sõnastust muuta, igal pool kasutada läbivalt nimetust Kesse Abaja sadam
		<p>10. Seletuskirja lisa 1 on nimetatud tuletõrje veevõtukohtana Pädaste sadamat. Seletuskirjas ega Muhu ÜP joonisel 1 „Maakasutusplaan” ei ole sadamat käsitletud. Juhul kui tegemist on sadamaseaduse mõistes sadamaga või lautriga, palume Muhu ÜP materjalides ka Pädaste sadamat/lautrit käsitleda.</p>	Tegemist erasadamaga, ÜP-s ei käsitleta
		<p>11. Seletuskirja ptk-s 5.7 on nimetatud, et lauter on looduslikult sobiv randumiskoht paatidele, kus neid on võimalik kinnitada ja maale tõmmata. Lautrid võivad olla varustatud minimaalsete eriotstarbeliste teenindavate rajatistega. Lautrite hooldus ja rajamine: 1. Lautrit, juurdepääsukanalit ja paadisilda tohib rannale või kaldale rajada, kui tegevus on kooskõlas õigusaktidega. 2. Kui kavandatakse töid mehhanismidega meres, tuleb konsulteerida Keskkonnaametiga ning vajadusel taotleda vee erikasutusluba. 3. Juurdepääsuks kasutada eelistatult</p>	Sõnastust muuta

		<p>ajaloolist juurdepääsuteed. Keskkonnaameti hinnangul ei ole lauter ehitis, vaid looduslikult sobiv randumiskoht, mis ei ole täiendatud muude rajatistega (nt paadikanal/juurdepääsukanal). Lautri rajamisel on lubatav mõningane kivide ümberpaigutamine/nihutamine, sette ja muda eemaldamine veealal, paadi veeskamiseks vajalike palkide paigutamine jmt tegevused. Paadikanal ei ole lauter. Seega ei rakendu paadikanali rajamise osas LKS § 38 lg 6, mille kohaselt tohib lautrit ja paadisilda rannale rajada, kui see ei ole vastuolus ranna ja kalda kaitse eesmärkidega ja veeseaduse § 8 lg-ga 2. Keskkonnaamet palub seletuskirja vastavalt parandada.</p>	
		<p>12. Palume täpsustada mõistet minimaalsed seletuskirja ptk-s 5.7 esitatud lauses Lautrid võivad olla varustatud minimaalsete eriotstarbeliste teenindavate rajatistega. Juhime tähelepanu, et ka slipp, rannakindlustus, muul jne olenemata mahust ja pindalast on rajatised, millele LKS § 38 lg 5 alusel ei laiene ehituskeeld, kui need on kehtestatud detailplaneeringuga või kehtestatud üldplaneeringuga kavandatud.</p>	<p>Sõnastust muuta</p>
		<p>13. Üks tuletõrje veevõtukoht on vastavalt esitatud MapInfo kaardikihile Planeeritav_tuletõrje_veevõtuk kavandatud Selja (47801:002:0152) katastriüksusel keskkonnaregistri andmetel Ranna-Põitse hoiualale kaitstava elupaigatüübi lood (6280*) levikualale, mis on seatud hoiuala kaitse-eesmärgiks. Keskkonnaameti hinnangul läheb kavandatava veevõtukohta rajamine soovitud asukohta vastuollu LKS § 32 lg-ga 2, mille kohaselt hoiualal keelatud nende elupaikade ja kasvukohtade hävitamine ja kahjustamine, mille kaitseks hoiuala moodustati ning kaitstavate liikide oluline</p>	<p>Joonist muuta</p>

		<p>häärimine, samuti tegevus, mis seab ohtu elupaikade, kasvukohtade ja kaitstavate liikide soodsa seisundi. Keskkonnaamet palub eespool nimetatud tuletõrje veevõtukoht kavandada väljapoole Ranna-Põitse hoiuala kaitse-eesmärgiks seatud elupaigatüüpe.</p>	
		<p>14. Keskkonnaametile esitatud kaardikihi kohaselt planeeritavad matkarajad Võilaiu hoiualal, Väikese väina hoiualal Koguva karjääri ja Koguva sadama ümbruses ei kattu osaliselt olemasoleva teedevõrguga ning osaliselt on kavandatud uue teena/rajana. Jääb arusaamatuks, kas kaitstavatel aladel kasutatakse olemasolevat teedevõrku ja radasid või on kavandatud matkarada täiesti uues asukohas. Uude asukohta matkaraja rajamine kaitstava ala kaitse-eesmärgiks seatud loodusväärtusele läheb vastuollu hoiuala kaitsekorruga (LKS § 32 lg 2). Lõpliku seisukoha kavandatud tegevuste võimalikkuse osas saab Keskkonnaamet võtta ehitusprojekti või detailplaneeringu menetluse käigus, mil on kavandatud tegevused täpselt paika pandud.</p>	<p>Kõik ÜP-ga kavandatavad matkarajad kattuvad olemasolevate teede või radadega</p>
		<p>15. Vastavalt Muhu ÜP lahendusele on kõvakattega tee planeeritud suures osas Väikese väina hoiualal Pesima lautrini, Maa-ameti põhikaardi kohaselt on tegemist osaliselt teerajaga. Kõvakattega tee on planeeritud ka osaliselt Suuremõisa lahe looduskaitseala Suuremõisa lahe sihtkaitsevööndisse (Maa-ameti põhikaardil olemasolev pinnastee), kõvakattega tee on planeeritud Aljava käpaliste sihtkaitsevööndisse täiesti uude kohta (Maa-ameti põhikaardil sinna teed pole märgitud, Maa-ameti ortofotolt on näha, et soovitud tee asukohas on sõidetud). Eespool nimetatud tegevused võivad minna vastuollu hoiuala ja püsielupaiga kaitse-eesmärkidega. Keskkonnaamet saab võtta lõpliku seisukoha eespool</p>	<p>ÜP-s mitte käsitleda teekatete rajamist. Aljava käpaliste sihtkaitsevööndis on kavandatud trassil olemasolev tee.</p>

		<p>nimetatud kavandatud tegevuste osas ehitusprojekti või detailplaneeringu menetluse käigus. Arvestades, et kõvakattega teed on osaliselt kavandatud ka ranna ehituskeeluvööndisse, siis juhib Keskkonnaamet tähelepanu, et LKS § 38 lg 5 p 10 alusel ei laiene ehituskeeld kehtestatud detailplaneeringuga või kehtestatud üldplaneeringuga kavandatud avalikult kasutatavale teele.</p>	
		<p>16. Seletuskirja ptk-s 6.1 on ära nimetatud 6 väärtusliku maastiku ala ning edaspidi on eraldi välja toodud kultuurilis-ajaloolise väärtusega maastike ning esteetilise väärtusega ja puhkemaastike maakasutustingimused. Samas ei selgu, millised osad/alad jaotuvad väärtuslike maastiku aladest kultuurilis-ajaloolise väärtusega maastikeks ja millised esteetilise väärtusega ja puhkemaastikeks. Keskkonnaamet palub seda seletuskirjas täpsustada.</p>	<p>Seletuskirja täiendada</p>
		<p>17. Muhu ÜP joonisele 1 „Maakasutusplaan” on ära näidatud kaitstavate liikide püsielupaigad ning on lisatud, et I kaitsekategooria liikide püsielupaiku pole joonisele kantud. Keskkonnaameti hinnangul on Muhu ÜP joonisele 1 ka I kaitsekategooria liikide püsielupaigad kantud. Keskkonnaameti hinnangul läheb see vastuollu LKS § 53 lg-ga 1 ja 2 ning kaitstavate liikide püsielupaikade levikualad (nii I kui ka II kaitsekategooria liigid) tuleb jooniselt 1 eemaldada.</p>	<p>Joonist muuta</p>
		<p>18. Seletuskirja ptk-s 6.5 on nimetatud, et uute kompaktse hoonestusega alade planeerimine roheline võrgustiku tugialadel ja koridori aladel ei ole lubatud. Kas siin lähtutakse kompaktse hoonestuse alade defineerimisel seletuskirja ptk-s 5.2.2 p-s 5 toodust?</p>	<p>Sõnastust täiendada</p>

		<p>Keskkonnaameti hinnangul tuleks seda seletuskirjas täpsustada.</p> <p>19. Seletuskirjas ptk 6.7 lk 50: Olemasolevate ja väljakujunenud hoonestatud alade teenindamiseks rajatavaid avalikult kasutatavaid teid ja tehnovõrke ja -rajatisi ning sadamaehitisi ja veeliiklusrajatisi käsitletakse looduskaitseaduse § 38 lõike 5 mõistes kui üldplaneeringuga kavandatud ja neile ei laiene ehituskeeld kalda ehituskeeluvööndis. Muhu ÜP seletuskirja ptk-s 5.7 lk 33 on vaid üldiselt kirjas, et tagada tuleb päästevõimekus - merepäästega seotud taristu olemasolu, lahendada juurdepääs, veeskamise ja ümberpööramise võimalus päästetehnikale (reageerimine merepääste sündmustele). Sadamate kasumliku majandamise võimaldamiseks ja väikeettevõtluse arengu soodustamiseks planeeritakse sadama maa-alale äri- ja tootmisüksusi, puhkeettevõtteid, sadamaehitisi, veeliiklusrajatisi ning sadama toimimiseks vajalikke ehitisi. KSH lk 101 kohaselt ÜP täpsustamises määratakse ainult (väike)sadamate asukohad, kuid täpsemaid planeeringulisi või ehituslikke tegevusi ei kavandata. Keskkonnaametile jääb arusaamatuks, milliseid konkreetseid sadamaehitisi ja veeliiklusrajatisi Muhu valla ÜP-ga kavandatakse konkreetsetesse sadamatesse ehituskeeluvööndis. LKS erand näeb ette konkreetseid sadamaehitisi ja veeliiklusrajatisi, seega tuleb täpselt nimetada, millised sadamaehitised või veeliiklusrajatised kavandatud on. Üldisele arendustegevusele ei laiene LKS § 38 lg 5 p 2 erand. Arusaamatuks jääb ka, kas siin on mõeldud lisaks kalda ehituskeeluvööndile ka Läänemere ranna</p>	<p>Seletuskirja muuta</p>
--	--	---	---------------------------

		ehituskeeluvööndit. Keskkonnaamet palub vastavalt Muhu ÜP materjale täpsustada.	
		20. Seletuskirja ptk-s 7.1 on kirjas, et korduvate üleujutuste poolt mõjutatavate alade määramisel lähtuti mullastikust, taimestikust ja reljeefist. Keskkonnaamet palub seletuskirjas korduva üleujutusega alade määramise meetodikat täpsustada juhul, kui esitatud töö „Muhu valla korduva üleujutusala alade kaardistamine ja ettepanekud ehituskeeluvööndi vähendamiseks Muhu valla üldplaneeringus” ei ole Muhu ÜP lisa. Kui aga nimetatud töö on Muhu ÜP lisaks, siis palub Keskkonnaamet seda Muhu ÜP seletuskirjas täpsustada.	Muhu valla korduva üleujutusega alade kaardistamine ja ettepanekud ehituskeeluvööndi vähendamiseks on Muhu valla üldplaneeringu lisa ja see on seletuskirjas ka juba välja toodud
		21. Keskkonnaamet palub Muhu ÜP jooniste 1 ja 2 loetavuse huvides paigutada tingmärgid joonistel selliselt, et need ei kataks ära teisi kavandatud tegevusi. Näiteks Eku lautri lähedal katab planeeritava telkimisala tingmärk osaliselt ära ehituskeeluvööndi vähendamise ettepaneku ning Kesselaiul katab Kesse abaja supuskoha tingmärk osaliselt ära sealse ehituskeeluvööndi vähendamise ettepaneku.	Joonist parandada
		22. PlanS § 75 lg 1 p 2 kohaselt on üldplaneeringu üks ülesanne kohaliku tähtsusega jäätmekäitluskohtade asukoha ja nendest tekkivate kitsenduste määramine. Üldplaneeringus ei ole kohaliku tähtsusega jäätmekäitluskohtade asukohti ja nendest 6 (9) tekkivaid kitsendusi määratud. Planeeringus pole täpsemalt analüüsitud, kas omavalitsuse territooriumil on vajadus jäätmejaamade ja/või omavalitsuse poolt rajatavate käitlusrajatiste (nt biojäätmete kompostimisplatsid, reoveesette käitluskohad jms) järele. KSH-s on vaid märgitud, et ÜP-ga uusi jäätmejaamasid	ÜP saab jäätmekäitluskohtade asukohta määrata ainult juhul, kui nad on kas olemasolevad või neid kavandatakse ÜP-ga. Vajaduse hindamine uute jäätmekäitluskohtade järele pole ÜP, vaid kohaliku omavalitsuse jäätmekava ülesanne. ÜP-sse lisada perspektiivne jäätmekäitluskoht Soonda

		ei kavandata, seda ei nähta ette ka Muhu ja Ida-Saaremaa valdade jäätmekavas. Maasi jäätmejaam täidab Muhu valla vajadused ning olemasolevat jäätmejaamade võrgustiku võib lugeda piisavaks.	küla Lao maaüksusele ja vastavalt täiendada KSH aruannet.
		22. Muhu ÜP-s on viidatud dokumendile „Ehitusmaavarade kasutamise riiklik arengukava 2011-2020“. Vabariigi Valitsus otsustas 30. novembril 2017. aastal arengukava elluviimine lõpetada, kuna arengukava strateegilised eesmärgid on saavutatud. Riigikogu 06.06.2017 otsusega võeti vastu „Maapõuepoliitika põhialused aastani 2050“.	Viide parandada
		Ettepanekud KSH-le	
		1. KSH aruande lk 8: Ranna-Põitse loodusala kaitse-eesmärgiks oleva elupaigatüübi liigirikkad madalsood (7230) piiril väljaspool loodusala kavandatakse ehituskeeluvööndi vähendamist, mistõttu veerežiimi muutvate tegevuste korral on vaja hinnata mõju loodusala elupaigatüübile. Eelnimetatule viidatakse ka KSH aruande lk-l 76. Jäeb arusaamatuks, millist ettepanekuala täpsemalt siin silmas peetakse. Aladel, kus küsitakse ehituskeeluvööndi vähendamise nõusolekut Ranna-Põitse loodusalaga piirneval alal, ei ole Ranna-Põitse looduslal registreeritud elupaigatüübi liigirikkad madalsood (7230) esinemist. Palume täpsustada seda osa ÜP materjalides läbivalt (sh kooskõlastamise taotluse juurde lisatud MapInfo kaardikihid).	Parandada
		2. KSH aruande lk 8: Elupaiga alal kavandatakse Kesselaiul ühel teelõigul kattega tee pinnastee kohale, mis eeldatavalt ei põhjusta elupaikade reaalsel kadu. Muhu ÜP materjalidest (sh	Parandada, kattega teed ei kavandata

			<p>maakasutusplaan) ei tule välja, et Kesselaiule oleks kavandatud kattega tee.</p>	
			<p>3. KSH aruande lk 11: Kuna seaduse järgne ehituskeeluvööndi laius on 200 m, siis on ka vähendatud ehituskeeluvööndi ulatus piisav, et tagada ranna ja sellel levivate looduskoosluste kaitse. Keskkonnaameti hinnangul ei ole esitatud väide korrektne, kuna korduva üleujutusega alade korral ulatub ranna ehituskeeluvööndi laius kaugemale kui 200 m (LKS § 35 lg 4).</p>	<p>Ümber sõnastada</p>
			<p>4. KSH lk 20: KSH käigus välja töötatud seiremeetmed kantakse ÜP seletuskirja. Koos ÜP-ga kehtestatud seiremeetmed on strateegilise planeerimisdokumendi elluvijale järgimiseks kohustuslikud. Muhu ÜP seletuskirjas ei ole aga seiremeetmeid käsitletud. KeHJS § 42 lg-te 11-12 täitmiseks peab seiremeetmed kandma planeeringusse.</p>	<p>Täiendada seletuskirja seiremeetmetega</p>
			<p>5. KSH aruande lk 70: Simiste-Oina loodusala on siseriiklikult kaitse all Oina hoiualana (registrikood KLO2000220; vt ptk 4.2.2) ja Oina käpaliste püsielupaigana (registrikood KLO3001228; vt ptk 4.2.4). Keskkonnaregistri andmetel ei kuulu Oina käpaliste püsielupaik Natura 2000 võrgustikku (sh Simiste-Oina loodusala koosseisu).</p>	<p>Parandada</p>
			<p>6. KSH aruande lk 74 ütleb, et Rannaniidi loodusalale juba varasema planeeringuga kavandata kergliiklustee ei avalda olulist mõju loodusala terviklikkusele. Vastavalt Muhu ÜP joonisele 2 „Teed ja tehnovõrgud” ei ole aga kergliiklusteed Rannaniidi loodusalale kavandatud.</p>	<p>Parandada, kergliiklusteed ei kavandata</p>
			<p>7. KSH aruande lk 75 ütleb, et elupaik rannaniidud (1630*) kattub 0,8 ha suurusel alal olemasoleva</p>	<p>Tegemist on valdavalt olemasolevate</p>

			<p>Oosaare puhke- ja virgestusmaa alaga ning naabruses paikneb Oosaare supluskoht ning telkimisala. Muhu ÜP joonise 1 „Maakasutusplaan” kohaselt on aga sinna planeeritud puhke- ja virgestusrajatiste maa-ala, ujumiskoht ja telkimisala. Sama vastuolu esineb ka teiste puhke- ja virgestusmaa alade, supluskohtade ja telkimisalade kohta. Jäeb arusaamatuks, millises osas kirjeldatakse olemasolevat olukorda ning mida juurde planeeritakse. Keskkonnaamet palub esitatud materjalides läbivalt üheselt arusadavalt paika panna olemasolev ja kavandatav olukord.</p>	<p>puhkeotstarbeliselt kasutatavate aladega, mida arendatakse edasi vastavalt ÜP-s toodud tingimustele</p>
			<p>8. KSH aruande lk-l 78 seisab, et Räsna külas Räsna laustrist põhjas kavandatakse elupaiga alal ehituskeeluvööndi vähendamist 0,04 ha suurusel alal. Juhul, kui elupaiga alal toimub ehitustegevus, võib see tuua kaasa elupaiga kadu ja seisundi halvenemist. Seetõttu eeldab ehitustegevuse kavandamine seal Natura mõjude hindamist. Räsna külas aga Muhu ÜP joonisel 1 ega 2 Räsna laustrit märgitud pole.</p>	<p>Täpsustada aruannet. Räsna lauter asub Mere katastriüksusel 47801:001:0757. ÜP ei kajasta kõiki olemasolevaid lautreid, vaid ainult olulisemaid, millede hulka pole Räsna laustrit arvestatud.</p>
			<p>9. KSH aruande lk-l 82 on nimetatud Võlla laustrit, kuid Muhu ÜP joonistele 1 ja 2 on kantud planeeritav Võlla supluskoht, Võlla lautri kohta info puudub.</p>	<p>ÜP ei kajasta kõiki olemasolevaid lautreid, vaid ainult olulisemaid, millede hulka pole Võlla laustrit arvestatud.</p>
			<p>10. KSH aruande lk 82 viidatakse asjaolule, et Hellamaa külas küsitakse ehituskeeluvööndi vähendamise nõusolekut, kuid ÜP materjalide kohaselt Hellamaa külas ehituskeeluvööndi vähendamise nõusolekut ei küsita.</p>	<p>Parandada, Hellamaa külas ei soovita ehituskeeluvööndit vähendada</p>
			<p>11. KSH aruande lk 101 kohaselt on sadamad ja laustrid sellised objektid, mille teenindamiseks või toimimise tagamiseks võib olla vajalik muuta rannajoont, teha süvendus- või kaadamistõid mere põhjas või paigaldada</p>	<p>Muuta sõnastust</p>

		<p>tahkeid aineid mere põhja. Keskkonnaameti hinnangul ei ole lauter ehitis, vaid looduslikult sobiv randumiskoht, mis ei ole täiendatud muude rajatistega (nt paadikanal/juurdepääsukanal). Lautri rajamisel on lubatav mõningane kivide ümberpaigutamine/nihutamine, sette ja muda eemaldamine veealal, paadi veeskamiseks vajalike palkide paigutamine jmt tegevused.</p>	
		<p>12.KSH aruande lk-l 101 on kirjas: Kuna sadamarajatiste täpsusaste jääb ÜP-st väljapoole, siis tuleb nende keskkonnamõju hinnata (vähemalt eelhinnangu tasemel) DP-de või ehitusprojektide juures. Palume täpsustada, mida mõeldakse sadamarajatistena.</p>	<p>Sadamarajatised on kõikvõimalikud sadama teenindamiseks vajalikud rajatised</p>
		<p>13. KSH aruande lk-l 117 viidatakse Muhu ÜP seletuskirja ptk-le 6.2.4, kuid seletuskirjas selline peatükk puudub.</p>	<p>Parandada</p>
		<p>14. KSH aruande lk 136 kohaselt olemasolevad sadamad koos planeeritavate Seanina ja Tamse sadamatega võimaldavad erineva kasutusotstarbega veesõidukite sildumist. Juhime tähelepanu, et ÜP seletuskirja lk 32 põhjal jääb mulje, et Seanina ja Tamse sadamad on samuti olemasolevad sadamad. Samuti on ÜP seletuskirja lk-l 32 märgitud, et väikesadamate võrgustik valla territooriumil on piisav ega käsitleta uute sadamate kavandamise vajadust.</p>	<p>Muuta sõnastust</p>
		<p>15. KSH aruande lk-l 136 on käsitledes väikesadamate soovituslikku teenusstandardit viidatud ÜP lisale 1. Juhime tähelepanu, et seletuskirja lisa 1 on nimetatud tuletõrje veevõtukohtad. Lisale 1. „Väikesadamate soovituslik teenusstandard“ on viidatud ka Muhu ÜP seletuskirjas lk 33, kust selgub, et tegemist on Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi koostatud</p>	<p>Parandada</p>

		<p>dokumendi „Väikesadamate võrgustiku arendamise kontseptsioon 2014–2020“ 2 lisaga. Kui aga nimetatud töö on Muhu ÜP lisaks, siis palub Keskkonnaamet seda Muhu ÜP seletuskirjas täpsustada.</p>	
		<p>16. Arvestades, et ehituskeeluvööndi vähendamine saab toimuda vaid Keskkonnaameti nõusolekul, siis Keskkonnaamet lähtub kaalutlusotsuse tegemisel muu hulgas ka ranna ja kalda kaitse-eesmärkidest. Seega ei ole Keskkonnaameti hinnangul KSH aruande (ptk 7.5) ülesandeks hinnata kavandatud tegevuste vastavust ranna ja kalda kaitse-eesmärkidele lähtuvalt ehituskeeluvööndi regulatsioonist. Lisaks võib Keskkonnaamet kaalutlusotsuse tegemisel pärast ÜP vastuvõtmist kaaludes kõiki asjaolusid jõuda võrreldes KSH aruandes tooduga erinevale tulemusele.</p>	<p>Märkuse mõte jääb ebaselgeks. KSH ülesanne on hinnata kõiki ÜP rakendamisega kaasnevaid olulisi mõjusid, muuhulgas ka ehituskeeluvööndi vähendamise mõju. Keskkonnaamet saab teha ehituskeeluvööndi vähendamise mõjude kohta omapoolseid hinnanguid sellest sõltumata.</p>
		<p>17. Keskkonnaameti hinnangul on KSH aruandes esitamata KeHJS § 40 lg 4 p-s 5 ja 12 nimetatud teave.</p>	<p>Täiendada</p>
		<p>Märkused ehituskeeluvööndi osas</p>	<p>Muhu Vallavalitsus vaatas loetelus nimetatud alad uuesti üle ja hindas kõiki asjaolusid arvesse võttes, kas korduva üleujutusega ala piiri muutmine/määramine on põhjendatud või mitte.</p>
		<p>Aljava külas Mihkli (47801:007:0051) katastriüksusel ja selle ümbruses määratud ehituskeeluvööndi ulatus 200 m (pole loetud korduvalt üleujutatavaks alaks) on ebapiisav, kui arvestada Maa-ametilt saadud ühe meetri kõrguse samakõrgusjoone asukohta (nn Lidar-andmed) ja ala rannaniitude (1630*) koosluse levikuala ulatust.</p>	<p>Muuta</p>

		Rootsivere külas Kadastiku (47801:001:0239) katastriüksusel ja selle lähiümbruses Väikese väina hoiuala rannaniitude levikualal võib korduvalt üleujutatav ala olla ulatuslikum, kui on ehituskeeluvööndi ulatuse määramisel arvesse võetud.	Mitte muuta
		Igakülas Lepa (47801:002:0031) katastriüksusel ja selle lähiümbruses viitavad muldade levikuala ja ühe meetri kõrguse samakõrgusjoone asukoht ulatuslikumale korduva üleujutusala olemasolule kui on Muhu ÜP raames ehituskeeluvööndi kujunemisel arvestatud.	Mitte muuta
		Võlla külas Vana-Kalmu (47801:006:0231) katastriüksusel ja selle lähiümbruses viitab ühe meetri kõrguse samakõrgusjoone asukoht ulatuslikumale korduva üleujutusala olemasolule kui on Muhu ÜP raames ehituskeeluvööndi kujunemisel arvestatud.	Muuta
		Võikülas Posti (47801:008:0106) katastriüksusel ja selle lähiümbruses viitab ühe meetri kõrguse samakõrgusjoone asukoht ja sooldunud gleimuldade (ArG) levikuala (vastavalt Maa-ameti mullakaardile) piirkonnas mõnevõrra ulatuslikumale korduva üleujutusala olemasolule kui on Muhu ÜP raames ehituskeeluvööndi kujunemisel arvestatud.	Muuta
		Simiste külas Tiigi (47801:008:0657) katastriüksusel ja selle lähiümbruses viitab ühe meetri kõrguse samakõrgusjoone asukoht ulatuslikumale korduva üleujutusala olemasolule kui on Muhu ÜP raames ehituskeeluvööndi kujunemisel arvestatud.	Mitte muuta
		Lahekülas Mardi (47801:007:0765) katastriüksusel ja selle lähiümbruses viitab ühe meetri kõrguse samakõrgusjoone asukoht ja rannaniitude levikuala Väikese väina hoiualal ulatuslikumale korduva	Muuta

			üleujutusala olemasolule kui on Muhu ÜP raames ehituskeeluvööndi kujunemisel arvestatud.	
17.	Keskkonnaamet	03.07.2020	1. Soovitame ptk-s 2 tuua üldise eesmärgina Muhu vallas välja ka loodusväärtuste säilitamise, näiteks on Muhu üheks väärtuseks ka seal esinevad kaitsealused liigid (näiteks käpalised) ja väärtuslikud kooslused (lisaks poollooduslikele kooslustele, mida on ptk-s 2 mainitud pärandkooslustena, ka metsa ja rannikukooslused (nt vanad loodusmetsad Kesselaiul, pankrannikud jne) Hetkel selliseid väärtuseid eraldi väljatoodud ei ole.	Seletuskirja täiendada
			2. Ptk-s 3 tuleb nimetada põhimõtte, et kaitstavatel aladel sõltub ehitamise võimalikkus ala kaitse-eesmärkidest ning ehitustegevus tuleb nendel aladel Keskkonnaametiga kooskõlastada. Sama põhimõtte võib sisse kirjutada ka ptk-sse 5.2.2. Kuivõrd see nõue on olemas ka looduskaitseeaduses (edaspidi LKS), aitab selle mainimine üldplaneeringus kodanikele meelde tuletada, et kaitstavatel aladel ei saa lähtuda ainult üldplaneeringus toodud põhimõtetest, vaid ehitamisele võivad rakenduda looduskaitsepiirangud ja tegevus tuleb Keskkonnaametiga kooskõlastada.	Seletuskirja täiendada
			3. Palume üle kontrollida ptk 5.5 teine lõik , kus on toodud põhimõtte, et nt seikluspargi, mänguväljaku, staadioni jt rajamiseks ei ole ehitusluba vaja. See ei ole korrektne, sest ehitusseadustiku lisa 1 kohaselt on selliste rajatiste püstitamiseks vajalik ehitusluba.	Seletuskirja muuta
			4. Palume ümber sõnastada ptk 5.5 teises lõigus oleva lause " <i>Kaitstavate loodusobjektidega kattuvatel</i>	Seletuskirja täiendada

		<p><i>puhkealadel tuleb lähtuda kaitse eeskirjast ning ehitiste ja rajatiste ehitamisel või paigaldamisel teha vajadusel koostööd kaitseala valitsejaga."</i></p> <p><i>järgmiselt: "Kaitstavate loodusobjektidega kattuvatel puhkealadel (sh puhkekohad, telkimisalad) tuleb lähtuda ala kaitse eesmärkidest ning seal kavandatud tegevused (ehitamised, kõlvikute muutmised jt) tuleb kooskõlastada ka itseala valitsejaga. Kui tegevus on vastuolus ala looduskaitseliste eesmärkidega, siis see lubatav ei ole."</i></p> <p>Seda põhjendusel, et praeguses menetlusetapis ei ole võimalik Keskkonnaametil öelda, kas puhkekoha rajamine on võimalik või mitte. See eeldaks iga konkreetse ala osas paikvaatlust ning seda, et Keskkonnaametile on teada, kuhu ja millised ehitised on kavandatud (tegevuse täpne kirjeldus). Üldplaneeringuga aga konkreetseid puhkekohti sellise täpsusastmega ei kavandata (seatakse vaid üldised põhimõtted). Alasid tuleb arendada juhtumi põhiselt ning arvestada ka seda, et mitmed need alad asuvad ranna ehituskeelu vööndis, kus puhkekohtade/telkimisalade rajatistele ei kehti ükski looduskaitseaduses toodud erand ning vajalik on detailplaneeringu koostamine ja ehituskeeluvööndi vähendamine (osade puhkealade osas on tehtud ehituskeeluvööndi vähendamise ettepanek).</p> <p>Lisaks soovitame üldplaneeringusse lisada lause, et telkimine ja lõkke tegemine on lubatud vaid aladel, mis on vastavalt tähistatud ka kohapeal (st mitte ainult üldplaneeringu joonisel). Joonise legendis on märgitud, et tegemist on perspektiivsete telkimis ja puhkekohtadega, mitte aladega, kus</p>	
--	--	--	--

		<p>telkimine on vaikumisi lubatud. Kui ala külastaja vaatab üldplaneeringu joonist ja näeb seal vastavat tingmärki, võib tal tekkida arusaam, et tegemist on lubatud alaga, kus võib telkida ja lõket teha (hoolimata sellest, et kohapeal vastavat taristut ei ole). Samas ei pruugi see nii olla, kuna ala on välja arendamata või Keskkonnaamet ei ole andnud nõusolekut puhkekoha rajamiseks.</p>	
		<p>5. Ptk 5.6 „Supelranna maa-ala“ tuleb lisada lause, et kaitstavatel aladel sõltub arendustegevus sellest, kas seda võimaldab alal esinevad loodusväärtused. Nende kahjustamine ei ole lubatud.</p>	Seletuskirja täiendada
		<p>6. Täiendavalt eelmistele punktidele lisame, et ei nõustu KSH-s toodud seisukohtadega, et kaitstavatele aladele puhke- ja telkimiskohtade ning supelranna ala rajamine on väikese mõjuga ning ei kahjusta neid alasid, hoolimata sellest, et alal on registreeritud kaitstavad elupaigatüübid. Märkime, et Natura loodusaladele on seatud pindalalised eesmärgid ning kui eesmärgiks seatud elupaigatüüpi esineb alal vähem, kui on eesmärgiks seatud, siis võib ala kahjustada ka ehitustegevus juba 0,1 ha suurusel alal. Kõikide nende alade puhul tuleb lähtuda KSH-s toodud põhimõttest, et enne iga konkreetset arendustegevust tuleb hinnata tegevuse konkreetseid mõjusid ning otsustada selle lubatavuse üle (koostada eelhindang). Kui joonisele on kantud perspektiivne puhkeala, ei tähenda see seda, et seal on kõik soovitud tegevused lubatud. Tegevuste lubatavus tuleb välja selgitada edaspidise menetluse käigus.</p>	KSH-d täiendada
		<p>7. Sadamate arendustegevuse juur es kordab Keskkonnaamet selguse huvides üle 04.10.2019 kirjas nr</p>	Võtta teadmiseks

		<p>6-5/19/46-6 toodud põhimõtet, et ranna ehituskeeluvöönd ei rakendu detail- või üldplaneeringuga kavandatud sadamaehitisele (LKS § 38 lg 5 p 2). Praegusel juhul aga ei saa sadama arendusteks seda erandit kasutada, see eeldab, et iga sadama kohta tuuakse välja konkreetsed ehitised, mis sinna kavandatud on. Seda aga ei ole tehtud, seega on vaja sadamate arendamiseks koostada detailplaneeringud (seda juhul kui üldplaneeringuga ei tehta sadamas ehituskeeluvööndi vähendamise ettepanekut).</p>	
		<p>8. Üldplaneeringu jooniselt tuleb eemaldada kaitsealuste liikide püsielupaigad, kuna tegemist on tundliku infoga (püsielupaikades esinevad I ja II kaitsekategooria liigid) ning see on vastuolus LKS §-ga 53. Samal põhjusel näiteks ei avalikustata püsielupaikasad Riigi Teatajas. Joonisel püsielupaikade näitamine ei ole ka oluline põhjusel, et üldreeglina püsielupaikades tegevuste kavandamine on kaitsekorraga vastuolus.</p>	Joonist muuta
		<p>9. Joonisel „Teed ja tehnovõrgud“ on osaliselt teed tähistatud oranži või kollaka katkendjoonega, mida ei ole legendis selgitatud.</p>	Joonist parandada